

СТАНОВИЩЕ

*за докторантския труд на магистър Стефко Аенски
на тема: „Проблеми при реставрацията на стенописи върху
почвено-глинеата основа в България”
от проф. Григори Григоров, научен ръководител*

Дисертационният труд е конструиран в увод, три глави, заключение, библиография, декларация за оригиналност, три приложения и албум с илюстрации в общ обем 256 стр., от които 109 стр. основен текст. Представен е автореферат от 40 стр.

Намирам за много важен факта, че идеята както и реализирането на този труд са следствие на търсенията на технологични и естетически решения при реставрацията на стенописите в конкретен обект. Това са църквата „Св. Св. Константин и Елена” 1806 г. и Тракийска гробница от IV-III в. при с. Долно Луково, Ивайловградско., в които стенописната украса лежи върху почвено-глинеата основа и това е обектът на дисертационния труд. Предмет на работата са реставрационните проблемите възникващи при стенописи върху почвено-глинести основи и създаването на нова концепция и метод за тяхното решаване.

В първа глава авторът описва ползването на почвено-глинеатия материал в исторически аспект чрез литературен обзор и световния опит, различните деструкции в почвено-глинеатата основа и причините за тях, които създават проблеми при опазването на стенописите в определен обект. В тази глава са описани също най-често срещаните реставрационни проблеми, материалите и методите за тяхното решаване в България

В глава втора Докторатът представя подробна експертиза на материалите и техниките на изпълнение на сградите и стенописите на двата изследвани обекта. На базата на тези изследвания е направен проект за цялостна реставрация и привеждане в експозиционен вид на стенописите и интериора в двата обекта.

В трета глава са търсенията за намиране на различен метод за реставрацията на стенописи изпълнени върху почвено-глинеста основа. Известно е в професионалните среди, че когато основата на стенописи е почвено-глинеста, която губи в значителна степен връзката със стената или с мазилковия грунд, често и с двете се предприема трансвер на фрагмента. В тази глава докторантът описва подробно различните експерименти и изследвания върху тях за да постигне добър резултат за стабилизирането на почвено-глинещата основа и да се избегне евентуално трансвер, от една страна, и да запази оригинала в дълбочина от друга. След изпълнението на експериментален фрагмент от стенопис, методът за стабилизация на основата е използван върху цялата живописна площ. Тук е мястото да се спомене за проведените експерименти за приготвянето на нови почвено-глинести смеси, необходими за естетическото оформление на онези фрагменти с разрушения и загуба на живописния слой заедно с мазилковия грунд и основата от почвено-глинещия изравнителен слой.

10 години по-късно Стефко Аенски взима проби от използвания за стабилизиране материал-полиуретанова пяна и ги дава за изследване нивото на стареене в специализирана лаборатория. Добрите резултати от изследваните проби дават възможност и увереност на авторът да приложи същият метод при реставрацията на стенописите върху почвено-глинеста основа в храма „Св. Николай“ в с. Ярджиловци, Пернишко, описана в тази глава.

Трябва, също така, да се спомене прекрасно направения албум с рисунки, схеми и фотографии.

Докторантът има девет публикации, от които две са свързани с темата на докторанския труд.

Като имам предвид качествата на дисертационния труд и неговите приноси го намирам за твърде необходим в реставрационната практика и теория.

18.09.2019 г.